

божия промисълъ, не направиха повече зло, повече варварство въ 19-ия вѣкъ, отколкото напр. Александъръ Македонски съ своитѣ походи прѣди толкова вѣкове. Но тамъ е варварството, тамъ сж укоритѣ и проклятията, дѣто робътъ, човѣкътъ, като не чуятъ думитѣ му, разумътъ му, улавя се за крайностъ, и се бори на животъ и смъртъ доколкото му позволяватъ срѣдствата, които сж низки, защото сж малки, а малки само за туй, защото имъ сж ги отнели господаритѣ. Тогава човѣкътъ наричатъ разбойникъ, развратникъ. низкъ и варваринъ! Такива бѣха и комуниститѣ. — Християнството имá своитѣ мъченици дордѣ нарече роба «синъ божий, синъ чловѣческій»; има ги и революцията за да «направи скитника гражданинъ»; има ги и ще ги има и социализмътъ, който «иска да направи човѣка повече отъ синъ божий и гражданинъ — не идеалъ, а сжщъ човѣкъ и отъ него да зависи градътъ, а не той отъ града». Християнството, революцията и социализмътъ — монархията, конституцията и републиката — тѣ сж си фактове и епохи исторически, които ще отрѣче само тоя умъ, който не признава прогреса въ човѣчеството. — Училището и само училището, казва баба Македония, ще избави Европа отъ социаленъ прѣвратъ, — училището и само училището, повтаряме ние, ще я приготви за тоя прѣвратъ; но не училището на Златоуста и Лойола, на Вилхелма и Наполеона, а това на Фурие и Прудона, на Кювие и Нютона — и при това училище житейско. — Комуниститѣ сж мъченици; защото не сж важни срѣдствата въ борбата имъ за свобода, а идеята на тази борба. „И свободата ще има своитѣ езуити“ — казва Хайне. — Нека сега нашата журналистика задържи сълзитѣ си, както ще ги задържи европейската — за да оплаче други столици, други варварства и страдания, когато робътъ извика на господаря си: кой си ти що плачешъ? мжжъ ли си, жена ли си или хермафродитъ — звѣръ